ప్రగతి పథంలో ఆంధ్రప్రదేశ్

మౌలిక వసతుల అభివృద్ధి

ప్రగతి పథంలో ఆంధ్రప్రదేశ

మౌలిక వసతుల అభివృద్ధి

గౌ॥ ముఖ్యమంత్రి గారి ఫోన్ ఇన్ కార్యక్రమం

24.12.2003 సాయంత్రం 5.30 గం॥ నుంచి 7.00 గం॥ వరకు

ప్రగతికి బాట :

❖ మౌలిక వసతులంటే ముఖ్యంగా, విద్యుచ్ఛక్తి, రోడ్లు, ఓడరేవులు, విమానాశ్రయాలు మొదలైనవి. ఇవి రాష్ట్ర ఆర్థిక వ్యవస్థకు వెన్నెముక లాంటివి.

❖ ఆర్థిక సామాజిక ప్రగతి చక్కగా వుండాలన్నా, మరింత అభివృద్ధి చెందాలన్నా మౌలిక వసతుల అభివృద్ధి ఎంతో ముఖ్యం.

❖ ఇదేవిధంగా, పేదరిక నిర్మూలనలో కూడా మౌలిక వసతులు కీలకపాత్ర వహిస్తాయి.

- రాష్ట్రానికి మరిన్ని పెట్టుబడులు రావాలన్నా,
- ఉత్పాదకత పెరగాలన్నా,
- పెద్దఎత్తున ఉపాధి అవకాశాలు ఏర్పడాలన్నా,
- ఆర్థిక వ్యవస్థ మెరుగుపడాలన్నా...

మౌలిక వనరులను అభివృద్ధి చేసుకోవడం అత్యవసరం.

- మౌలిక వసతులు ఎలా వున్నాయనేదాన్ని బట్టి అక్కడ అభివృద్ధి ఏవిధంగా వుందో అంచనా వేయవచ్చు.
- ఒక ప్రాంతానికి ఇతర ప్రాంతాలతో రాకపోకల సంబంధాలు ఏర్పడాలన్నా, ఇతర ప్రాంతాలతో వున్న అవకాశాలను అందిపుచ్చుకోవాలన్నా రవాణా వ్యవస్థ మెరుగ్గా వుండాలి.
- అప్పుడే ఆర్థికాభివృద్ధి సాధ్యమవుతుంది.
- గ్రామీణ ఆర్థిక రంగం అభివృద్ధి అనేది అక్కడి
  - ఉద్యోగావకాశాలు
  - మార్కెట్ సౌకర్యాలు
  - సిబ్బంది రాకపోకల సదుపాయాలు

  మొదలైన అంశాలపై ఆధారపడి వుంటుంది. ఇవన్నీ అభివృద్ధి చెందాలంటే గ్రామాలకు చక్కని రవాణా సౌకర్యాలు వుండాలి.
- ఇండస్ట్రియల్ పార్కులు, రీసెర్చి పార్కులు, బిజినెస్ ఇన్‌క్యుబేటర్స్ వంటి ఇతర మౌలిక వసతులు కూడా రాష్ట్ర ఆర్థికాభివృద్ధికి ఎంతో అవసరం.
- అందువల్లనే 'విజన్-2020' డాక్యుమెంట్‌లో రాష్ట్రంలో మౌలిక వసతులను అభివృద్ధి చేయాలన్న అంశానికి ప్రాధాన్యం ఇవ్వడం జరిగింది.

- విజన్ - 2020లో ఆశించిన విధంగా మన రాష్ట్రంలో ఏటా 9-10% ఆర్థిక ప్రగతి వుండాలంటే మౌలిక వసతులను బాగా మెరుగుపరచాలని నిర్ణయించి, ఆ దిశగా అనేక చర్యలు చేపట్టడం జరిగింది.

మౌలిక వసతుల అభివృద్ధికి తీసుకున్న ముఖ్యమైన చర్యలు

- దేశంలోనే మొట్టమొదటిసారిగా మన రాష్ట్రంలో "ఇన్‌ఫ్రాస్ట్రక్చర్ డెవలప్‌మెంట్ ఎనేబ్లింగ్' ' చట్టాన్ని 2001లో తీసుకురావడం జరిగింది.
  - ఈ చట్టం కింద ఎ.పి. ఇన్‌ఫ్రాస్ట్రక్చర్ అథారిటీని ఏర్పాటు.
  - దీనివల్ల ప్రైవేటు రంగం భాగస్వామ్యానికి అవకాశం.
  - మౌలిక వసతుల అభివృద్ధి వేగవంతం
- ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ, బయోటెక్నాలజీ, ఆర్థిక సేవలు, ఫుడ్ ప్రాసెసింగ్, లెదర్ ఇండస్ట్రీ తదితర అనేక రంగాలలో మన రాష్ట్రంలో అంతర్జాతీయ స్థాయి మౌలిక వసతుల కల్పన.
- ఇదే విధంగా ప్రైవేటు రంగ భాగస్వామ్యంతో హైటెక్ సిటీ, బయోటెక్నాలజీ పార్కులు, ఫైనాన్షియల్ డిస్ట్రిక్ట్, హార్డ్‌వేర్ పార్కు, ఫుడ్ ప్రాసెసింగ్ పార్కు, అపెరల్ పార్కు, విశాఖపట్నం పారిశ్రామిక నీటి సరఫరా ప్రాజెక్టు మొదలైనవి ఏర్పాటు.
- ఎ.పి.ఐ.ఐ.సి. నోడల్ ఏజెన్సీగా వైజాగ్ - కాకినాడ మధ్య 'స్పెషల్ ఎకనమిక్ జోన్' ఏర్పాటు.
- రాష్ట్రంలో అన్ని రంగాల విద్యుత్ అవసరాలకు సరిపడా, సకాలంలో విద్యుత్ సరఫరా చేయాలని, నాణ్యమైన విద్యుత్ అందించాలన్న లక్ష్యంతో విద్యుత్ రంగంలో మౌలిక

వసతులను పెంపొందించడం జరిగింది.

❖ రాష్ట్రంలోని ప్రధాన ఆర్థిక కేంద్రాలన్నింటికి విస్తృతంగా మౌలిక వసతులను ఏర్పాటు చేయడానికి చర్యలు.

❖ గ్రామాలకు పక్కా రోడ్లు వేయడం, ప్రధాన ఆర్థిక కేంద్రాలతో గ్రామాలను కలపడానికి అత్యధిక ప్రాధాన్యం.

❖ దీనివల్ల గ్రామాలలో విద్య, వైద్య సౌకర్యాల వంటి ప్రాథమిక అవసరాలు మెరుగుపడతాయి.

విద్యుత్ రంగం

❖ ఏ రాష్ట్రమైనా అభివృద్ధిని సాధించాలంటే అత్యంత ప్రధానమైనది విద్యుత్ రంగం.

❖ ఆర్థిక, పారిశ్రామిక, వ్యవసాయ, సేవా రంగాలకు విద్యుత్ ఎంతో అవసరం.

❖ రాష్ట్ర ప్రజల ప్రగతికి కొలబద్ద విద్యుత్ వినియోగం.

❖ అలాంటి విద్యుత్ రంగ అభివృద్ధికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అత్యంత ప్రాధాన్యత ఇస్తోంది.

❖ అవసరమైన మేరకు సరైన వేళల్లో నాణ్యమైన విద్యుత్‌ను అందజేయడమే ప్రభుత్వ లక్ష్యం.

❖ అభ్యుదయకరమైన, పారదర్శకమైన, ప్రగతిదాయకమైన విద్యుత్ విధానం.

❖ రాష్ట్ర శ్రేయస్సు, అన్ని వర్గాల వినియోగదారుల, ప్రజల ప్రయోజనమే ప్రభుత్వ ధ్యేయం.

1994కు ముందు పరిస్థితి

- అప్పట్లో విద్యుత్ రంగం తీవ్ర నిర్లక్ష్యానికి గురైంది.
- తక్కువ ప్లాంట్ లోడ్ ఫాక్టర్ - 68.7%

- ముందుచూపు లేదు.
- ఎం.ఒ.యు ప్రాజెక్టులు (ఐ.పి.పి.ఎస్‌కు గ్యాస్ ఇచ్చారు. ఐతే గ్యాస్ లభ్యతకు సరిపడే విధంగా కాంట్రాక్టు కెపాసిటీ లేదు).
- నాగార్జునసాగర్ టైల్ పాండ్ ప్రాజెక్టు పూర్తి చేయకుండానే శ్రీశైలం ఎడమగట్టున విద్యుత్ కేంద్ర నిర్మాణాలు.
- ప్రణాళికా రూపకల్పనలో అశ్రద్ధ.
- విద్యుత్ రంగంలో అతి తక్కువ పెట్టుబడులు.
- 1994-95లో రూ.944 కోట్ల నష్టం.

- లోవోల్టేజిపై రైతుల నుంచి తరచుగా ఫిర్యాదులు, విద్యుత్ సరఫరాలో తీవ్ర వైఫల్యాలు.
- వ్యవసాయ రంగంపై తీవ్ర నిర్లక్ష్యం.
- వారాల తరబడి డిస్ట్రిబ్యూషన్ ట్రాన్స్‌ఫార్మర్లను మార్చకపోవడం.
- సమాజంలోని రైతులు, విద్యార్థులు, గృహిణులు, వ్యాపారవేత్తలతో సహా అన్ని వర్గాల వారికి ఇబ్బందులు.
- వేసవి కాలంలో విపరీతంగా కరెంటు కోత - గ్రామాలలో 8 గంటలు, పట్టణాలలో 4 గంటలు.
- వివిధ వర్గాల ప్రజలు ఆందోళనలు.
- ధర్నాలు, రాస్తారోకోలు, అసెంబ్లీలో చర్చలు.
- రైతులపై ప్రతికూల ప్రభావం.
- వ్యవసాయ, పారిశ్రామిక ఉత్పత్తులకు దెబ్బ.

అనేక సంవత్సరాలుగా పేరుకుపోయిన సమస్యలు :

- కొన్నేళ్ళుగా ఆర్థిక, ఇతర సమస్యలు చుట్టుముట్టాయి.
- సబ్సిడీలు పెరిగిపోవడం, వినియోగదారులు బిల్లులు పెట్టకపోవడం, రుణాలు పెరిగిపోవడం, తగినంతగా పెట్టుబడులు పెట్టకపోవడం.
- 1990-91 సంవత్సరంలో రాష్ట్ర విద్యుత్ బోర్డు చట్టబద్ధమైన 3% ఆదాయాన్ని సాధించలేక పోవడంతో ఆర్థిక సమస్యలు ఆరంభమయ్యాయి.

- 1994 వరకు అడ్జస్ట్‌మెంటుల ద్వారా 3% రాబడిని చూపారు.
- 1995 తర్వాత నుంచే రాష్ట్ర విద్యుత్ బోర్డుకు సహాయం అందింది.

విద్యుత్ రంగ సంస్కరణలు :

- వినియోగదార్ల అవసరాలు తీర్చడానికి, రాష్ట్రంలో ఆర్థిక ప్రగతిని సాధించడానికి మానవీయ కోణంలో విద్యుత్ సంస్కరణలు చేపట్టబడ్డాయి.
- 1999 ఫిబ్రవరి 1వ తేదీ నుంచి 1998 ఆంధ్రప్రదేశ్ విద్యుత్ సంస్కరణల చట్టం అమలులోకి వచ్చింది.
- నాణ్యమైన విద్యుత్‌ను అందించడం ద్వారా వినియోగదార్లను సంతృప్తి పరచడానికి ఏపిజెన్‌కో, ఏపిట్రాన్స్‌కో సంస్థలు సమర్థవంతంగా పనిచేయడం ప్రారంభించాయి.

సంస్కరణల ప్రయోజనాలు :

- స్థాపిత శక్తి

  1993 - 5,635 మెగావాట్లు

  2003 - 10,635 మెగావాట్లు

  - అదనంగా ఏర్పాటు చేసిన స్థాపిత శక్తి - 5,000 మెగావాట్లు
  - దేశంలో మహారాష్ట్ర తరువాత మనదే ద్వితీయ స్థానం.
- దేశం మొత్తం మీద 28,913 మెగావాట్ల అదనపు స్థాపిత శక్తి ఏర్పాటు కాగా మన రాష్ట్రంలోనే 5 వేల మెగావాట్లు అదనంగా రావడం విశేషం.

కొత్తగా మన రాష్ట్రంలో వచ్చిన ప్రాజెక్టులు :

ప్రాజెక్టు పేరు	స్థాపిత శక్తి (మెగవాట్లలో)
రాయలసీమ థర్మల్ (II యూనిట్)	210
కొత్తగూడెం థర్మల్ (V స్టేజ్)	500
ఎగువ సీలేరు (IV యూనిట్)	60
సింగూరు	15
శ్రీశైలం (లెఫ్ట్ బ్యాంక్)	900
విజ్జేశ్వరం (పశ్చిమ గోదావరి)	172
జేగురుపాడు (పశ్చిమ గోదావరి)	233
స్పెక్ట్రమ్ (కాకినాడ)	191
బి.ఎస్.ఇ.ఎస్. ఆంధ్ర (సామర్లకోట)	220
లాంకో (కొండపల్లి)	355
వి.టి.ఎస్. (యూనిట్ VI)	210
సింహాద్రి (విశాఖపట్నం)	1000
కేంద్ర విద్యుత్ ప్రాజెక్టులలో రాష్ట్ర వాటా	328
సాంప్రదాయేతర (నాన్ కన్వెన్షనల్)	
మిని పవర్ ప్లాంట్లు	606

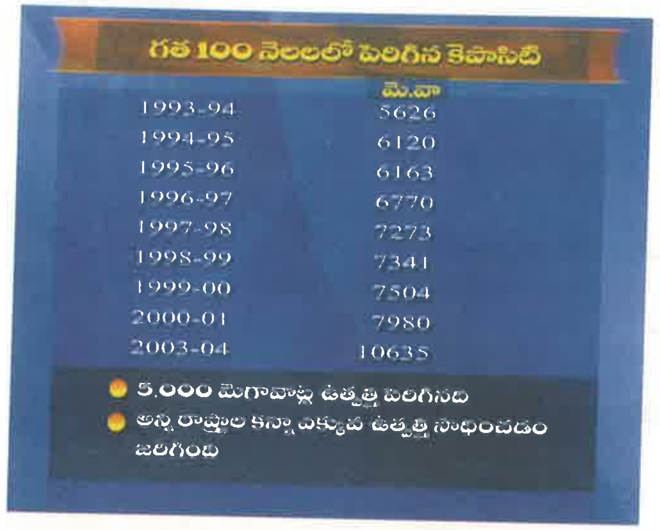

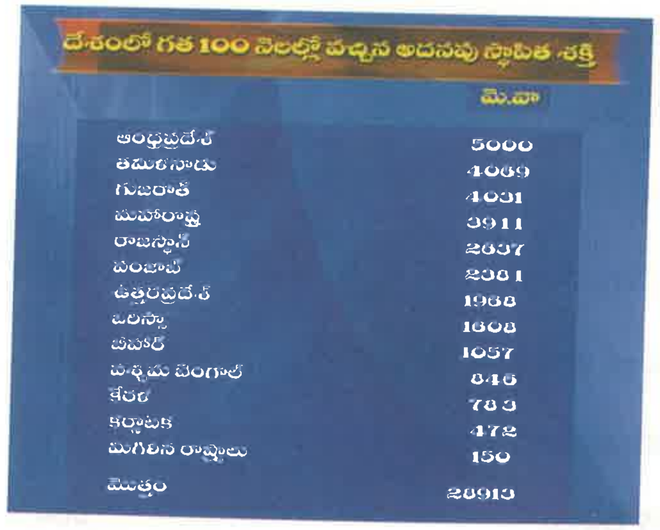

- నాలుగు వేల కోట్ల రూపాయలు రుణం ఇవ్వడానికి ప్రపంచ బ్యాంకు అంగీకారం.
- డిస్ట్రిబ్యూషన్ వ్యవస్థ పునరుద్ధరణకు 346 కోట్లు, సాంకేతిక సహాయానికి 196 కోట్ల గ్రాంటును డి.ఎఫ్.ఐ.డి. (DFID) మంజూరు చేసింది.
- శ్రీశైలం పునరుద్ధరణకు 390 కోట్లు, సింహాద్రి పునరుద్ధరణ పథకానికి 311 కోట్లు ఒ.ఇ.సి.ఎఫ్ (OECF) మంజూరు.
- గ్రామీణ విద్యుద్దీకరణ పనులకు రూరల్ ఎలెక్ట్రిఫికేషన్ కార్పొరేషన్ 2,467 కోట్లు మంజూరు.
- కొత్తగూడెం థర్మల్ ప్రాజెక్టు (KTPS) ఐదవ దశ పూర్తి.
- విజయవాడ థర్మల్ ప్రాజెక్టు (VTPS) విస్తరణకు జర్మనీకి చెందిన కె.ఎఫ్.డబ్ల్యు. సంసిద్ధత.
- ప్రపంచ బ్యాంకు, ఒఇసిఎఫ్ సహాయం చేసే ప్రాజెక్టులకు పి.ఎఫ్.సి. (PFC) కౌంటర్ పార్టు ఫండింగ్.
- పాత రుణాల చెల్లింపుల రీ-షెడ్యూల్.
- తగ్గిన అనేక లోవోల్టేజి ప్రాంతాలు.
- ట్రాన్స్‌మిషన్, డిస్ట్రిబ్యూషన్‌పై భారీ పెట్టుబడులు.
- పదవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో 4,100 మెగావాట్ల అదనపు విద్యుత్ ఉత్పత్తి లక్ష్యం.

దేశంలోనే ఉత్పత్తిలో అత్యుత్తమ పనితీరు :

- ❖ విద్యుత్ ఉత్పత్తి రంగంలో ఎ.పి. జెన్‌కో బ్రహ్మాండంగా పనిచేసింది.
- ❖ 88.9%తో అత్యధిక ప్లాంట్ లోడ్ ఫాక్టర్ సాధన.
- ❖ రాయలసీమ థర్మల్ ప్రాజెక్టు, విజయవాడ థర్మల్ ప్రాజెక్టు, కొత్తగూడెం థర్మల్ ప్రాజెక్టు ఐదవ దశ స్టేషన్లు కేంద్ర ప్రభుత్వానికి చెందిన అత్యంత ప్రతిష్ఠాత్మకమైన ఉత్పాదకత అవార్డులను గెలుచుకున్నాయి.

- ❖ విజయవాడ థర్మల్ ప్రాజెక్టు 1994-95 నుంచి వరుసగా 9 సార్లు బంగారు పతకాలను గెలుచుకుంది.
- ❖ రాయలసీమ థర్మల్ ప్రాజెక్టు 1998-99 నుంచి 2002-03 వరకు వరుసగా ఐదేళ్ళు బంగారు పతకాలను సాధించింది.
- ❖ కొత్తగూడెం థర్మల్ ప్రాజెక్టు (ఐదవ దశ) 1999-2000 నుంచి 2002-03 వరకు వరుసగా నాలుగేళ్ళు బంగారు పతకాలను సాధించింది.

- ❖ శ్రీశైలం డ్యాం వద్ద ఒక శతకోటి ఘనపుటడుగుల నీటిని నిల్వ చేసేందుకు నిర్మిస్తున్న "వెయిర్" 2004 జూన్ నాటికి పూర్తవుతుంది.
- ❖ 2004 జూన్ నుంచి రివర్సబుల్ టర్బయిన్ పనిచేస్తుంది.
- ❖ రోజూ ఆరు గంటల పాటు 9 వేల మెగావాట్ల పీక్ జెనరేషన్.

గత 100 నెలలలో సాధించిన ఫలితాలలో ముఖ్యమైనవి

	మొత్తం
విద్యుత్ రంగంలో పెట్టుబడులు	రూ॥ 12,002 కోట్లు
టి అండ్ డిలో పెట్టుబడులు	రూ॥ 6,758 కోట్లు
పెంచిన కెపాసిటీ (మెగావాట్లు)	5,000
ఇ.హెచ్.టి. సబ్‌స్టేషన్లు	74
33/11 కె.వి. సబ్ స్టేషన్లు	877
డిస్ట్రిబ్యూషన్ ట్రాన్స్ఫార్మర్లు	1.56 లక్షలు
వ్యవసాయ వినియోగం (మెగా యూనిట్లు)	12,520
మొత్తం సర్వీసులు	66.90 లక్షలు
పెంచిన వ్యవసాయ సర్వీసులు	7.52 లక్షలు
మొత్తం సబ్సిడీ కేటాయింపులు	రూ॥ 31,472 కోట్లు

గత 100 నెలలలో సాధించిన ఫలితాలలో ముఖ్యమైనవి

	మొత్తం
వ్యవసాయ రంగానికి సబ్సిడీ	రూ॥ 19,482 కోట్లు
విద్యుదీకరించిన శివారు గ్రామల సంఖ్య	8,717
విద్యుదీకరించిన గిరిజన గ్రామాలు, జనావాసాల సంఖ్య	7,364
విద్యుదీకరించిన దళిత వాడల సంఖ్య	6.541
విద్యుదీకరించిన బలహీన వర్గాల కాలనీల సంఖ్య	7,923

విద్యుత్ ఉత్పత్తి, సరఫరా, పంపిణీలలో పెట్టుబడులు

- పెట్టుబడి ... రూ.12,002 కోట్లు
- విద్యుత్ ఉత్పత్తికి ఏ.పి.జెన్‌కో పెట్టుబడి ... రూ.5,244 కోట్లు
- ట్రాన్స్‌మిషన్, డిస్ట్రిబ్యూషన్‌పై పెట్టుబడి ... రూ.6,758 కోట్లు
- ట్రాన్స్‌మిషన్ డిస్ట్రిబ్యూషన్‌పై సాలీనా సగటు పెట్టుబడి 90 శాతం.

గత 100 నెలలలో ట్రాన్స్‌మిషన్, డిస్ట్రిబ్యూషన్ రంగాలలో పెట్టుబడులు (జిల్లాల వారీగా)

జిల్లా	మొత్తం	శాతం
శ్రీకాకుళం	96.64	1.40
విజయనగరం	232.07	3.43
విశాఖపట్నం	258.54	3.83
తూర్పుగోదావరి	305.87	4.53
పశ్చిమగోదావరి	273.55	4.05
కృష్ణా	259.50	3.84
గుంటూరు	180.10	2.67
ప్రకాశం	182.07	2.69
నెల్లూరు	137.55	2.04
కోస్టల్	1923.90	28.47

గత 100 నెలలలో ట్రాన్స్‌మిషన్, డిస్ట్రిబ్యూషన్ రంగాలలో పెట్టుబడులు (జిల్లాల వారీగా)

జిల్లా	మొత్తం	శాతం
చిత్తూరు	528.76	7.82
కడప	296.04	4.38
అనంతపురం	313.26	4.64
కర్నూలు	243.13	3.60
రాయలసీమ	1381.19	20.44

గత 100 నెలలలో ట్రాన్స్‌మిషన్, డిస్ట్రిబ్యూషన్ రంగాలలో పెట్టుబడులు (జిల్లాల వారీగా)

జిల్లా	మొత్తం	శాతం
హైదరాబాద్	265.28	3.93
రంగారెడ్డి	578.32	8.56
మహబూబ్‌నగర్	337.69	5.00
మెదక్	404.96	5.99
నిజామాబాద్	279.60	4.14
ఆదిలాబాద్	168.42	2.49
వరంగల్	268.03	3.97
కరీంనగర్	293.85	4.35
ఖమ్మం	330.73	4.89
నల్గొండ	525.59	7.78
తెలంగాణ	3452.47	51.09
రాష్ట్రంమొత్తం	6757.57	100.00

ఆర్థిక పనితీరు :

- విద్యుత్ రంగానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం క్రమం తప్పకుండా సబ్సిడీ మొత్తాన్ని విడుదల చేస్తోంది. అప్పుడప్పుడు ఆ మొత్తాన్ని అడ్వాన్స్‌గా ఇచ్చింది.
- ఇచ్చిన మొత్తం సబ్సిడీ రూ.31,472 కోట్లు
- 2003 డిసెంబరు వరకు సబ్సిడీ మొత్తాన్ని ప్రభుత్వం ముందుగానే విడుదల చేసింది.

విద్యుత్ రంగానికి సబ్సిడీ జిల్లాల వారీగా

జిల్లా	మొత్తం సబ్సిడీ (రు. కోట్లలో)	శాతం
శ్రీకాకుళం	291	0.92
విజయనగరం	153	0.48
విశాఖపట్నం	264	0.84
తూర్పుగోదావరి	887	2.82
పశ్చిమగోదావరి	1866	5.93
కృష్ణా	798	2.54
గుంటూరు	615	1.95
ప్రకాశం	822	2.61
నెల్లూరు	1007	3.20
కోస్తల్	6703	21.30

మౌలిక వసతుల అభివృద్ధి

విద్యుత్ రంగానికి సబ్సిడీ జిల్లాల వారీగా

జిల్లా	మొత్తం సబ్సిడీ (రు. కోట్లలో)	శాతం
చిత్తూరు	2086	6.63
కడప	1395	4.43
అనంతపురం	1852	5.89
కర్నూలు	1222	3.88
రాయలసీమ	6555	20.83

విద్యుత్ రంగానికి సబ్సిడీ జిల్లాల వారీగా

జిల్లా	మొత్తం సబ్సిడీ (రు. కోట్లలో)	శాతం
మహబూబ్‌నగర్	2643	8.40
నల్గొండ	3343	10.62
మెదక్	2519	8.00
రంగారెడ్డి	1762	5.60
హైదరాబాద్	37	0.12
వరంగల్	2262	7.19
కరీంనగర్	1836	5.84
ఖమ్మం	551	1.75
నిజామాబాద్	2750	8.74
ఆదిలాబాద్	511	1.62
తెలంగాణ	18215	57.88
మొత్తం	31472	100.00

యాక్సిలరేటెడ్ పవర్ డెవలప్‌మెంట్ ప్రోగ్రాం :

- ఎనర్జీ అకౌంటింగ్, మీటరింగ్‌తో సహా 33 కె.వి. కంటే తక్కువ సబ్ ట్రాన్స్‌మిషన్, డిస్ట్రిబ్యూషన్ నెట్‌వర్క్‌ను అప్‌గ్రేడ్ చేసేందుకు "యాక్సిలరేటెడ్ పవర్ డెవలప్‌మెంట్ ప్రోగ్రాం ప్రవేశ పెట్టబడింది".
- పవర్ ఫైనాన్స్ కార్పొరేషన్, రూరల్ ఎలక్ట్రిఫికేషన్ కార్పొరేషన్‌లతో పై పథకాలకు కౌంటర్ పార్ట్ ఫండింగ్.

పనితీరు

- వివిధ కెపాసిటీల సబ్‌స్టేషన్ల ప్రారంభం - 951
- నెలకొల్పిన డిస్ట్రిబ్యూషన్ ట్రాన్స్‌ఫార్మర్లు - 1,56,493
- వ్యవసాయ పంపుసెట్లకు విద్యుత్ కనెక్షన్లు ఇవ్వడంలో రాష్ట్రం ముందంజ.

కొత్త పంపుసెట్ల విద్యుద్దీకరణ	-	7.52 లక్షలు
మొత్తం	-	**22.82 లక్షలు**

- దేశంలో వ్యవసాయ పంపుసెట్లు మన రాష్ట్రంలోనే అధికంగా వున్నాయి.
- విద్యుద్దీకరించిన ప్రాంతాలు

శివారు గ్రామాలు	...	8717 (96.91%)
దళిత వాడలు	...	6551 (94.92%)
బలహీన వర్గాల కాలనీలు	...	7923 (87%)
పట్టణాలు	...	264 (100%)
గ్రామాలు	...	26,585 (100%)
గిరిజన ఆవాసాలు	...	7364 (78%)

- క్రమబద్ధం చేసిన అక్రమ కనెక్షన్లు

గృహాలు	...	19.5 లక్షలు
వ్యవసాయం	...	2.57 లక్షలు
మొత్తం కొత్త వినియోగదారులు	...	66.90 లక్షలు
మొత్తం	...	**151.50 లక్షలు**

- దేశంలోనే వినియోగదార్ల సంఖ్య మన రాష్ట్రంలోనే ఎక్కువ.
- 2005 ఆర్థిక సంవత్సరం చివరి నాటికి మిగిలిన అన్ని జనావాసాలను విద్యుద్దీకరించాలన్నది లక్ష్యం.

నిర్వహణ పనితీరు :

- అన్ని జిల్లాలలో విద్యుత్ సరఫరా 60 శాతం మెరుగుపడింది. (అనుబంధం-V)
- ఇళ్ళకు, వ్యవసాయానికి నమ్మకమైన, నాణ్యమైన విద్యుత్ సరఫరా చేసేందుకై 'హై వోల్టేజ డిస్ట్రిబ్యూషన్ సిస్టమ్" (HVDS)ను ప్రవేశ పెట్టడం జరిగింది.
- సిస్టమ్ ఇంప్రూవ్‌మెంటు ద్వారా అన్ని స్థాయిలలో లోవోల్టేజ మెరుగయ్యింది.
- **డిస్ట్రిబ్యూషన్ ట్రాన్స్‌ఫార్మర్ల వైఫల్యాలు 34.14% నుంచి 19.46%కు తగ్గాయి.**
- కాలిపోయిన డిస్ట్రిబ్యూషన్ ట్రాన్స్‌ఫార్మర్ల మార్పిడి.

పట్టణాలు, నగరాలలో	-	4 నుంచి 16 గంటలు.
గ్రామీణ ప్రాంతాలలో	-	10 నుంచి 30 గంటలు

❖ కాలిపోయిన ట్రాన్స్‌ఫార్మర్ల స్థానే మరొకటి ఏర్పాటు చేసేందుకు నిల్వ ఉంచిన డిస్ట్రిబ్యూషన్ ట్రాన్స్‌ఫార్మర్లు ... 5,586

❖ హై క్వాలిటీ ఎనర్జీ మీటర్లు - 40 లక్షలు

❖ తలసరి విద్యుత్ వినియోగం 364 యూనిట్ల నుంచి 520 యూనిట్లకు పెరిగింది.

విద్యుత్ వినియోగం (జిల్లాల వారీ)

జిల్లా	1993 - 94	2002 - 03
శ్రీకాకుళం	310 43	480.16
విజయనగరం	469.81	491.96
విశాఖపట్నం	1172.75	1480.96
తూ.గోదావరి	821.88	1496
ప.గోదావరి	980.07	1935.8
కృష్ణా	1074.03	1623.749
గుంటూరు	921.79	1538.184
ప్రకాశం	880.16	1071.709
నెల్లూరు	861.13	1616.826
చిత్తూరు	1828.11	2257.695
కడప	927.73	1451.428

విద్యుత్ వినియోగం (జిల్లాల వారీ)

జిల్లా	1993 - 94	2002 - 03
అనంతపుర్	1202.48	1866.12
కర్నూలు	892.05	1248.86
మహబూబ్‌నగర్	1154.91	2272.93
నల్గొండ	1951.81	2650.16
మెదక్	1737.71	2949.35
హైదరాబాద్	1222.70	3193.79
వరంగల్	1240.00	1741.148
కరీంనగర్	1342.00	1941.296
ఖమ్మం	825.00	953.247
నిజామాబాద్	1084.73	1907.639
ఆదిలాబాద్	832.09	952.739
మొత్తము	25542.43	40188.62

ఇంధన నష్టాలు :

❖ ట్రాన్స్‌మిషన్, డిస్ట్రిబ్యూషన్ నష్టాలు 38% నుంచి 26%కు తగ్గాయి.

❖ విద్యుత్ చౌర్య నిరోధక చట్టం క్రింద 2.24 లక్షల కేసుల నమోదు.

విద్యుత్ రంగంలో వివిధ రాష్ట్రాల నిర్వహణ

రాష్ట్రం	స్థాపిత విద్యుత్ సామర్థ్యం	తలసరి విద్యుత్ సామర్థ్యం
ఆంధ్రప్రదేశ్	10635	520
తమిళనాడు	9291	484
కర్ణాటక	4590	387
కేరళ	2815	236
మహారాష్ట్ర	13654	520
మధ్యప్రదేశ్	4220	352
గుజరాత్	8615	835

విద్యుత్ రంగంలో వివిధ రాష్ట్రాల నిర్వహణ

రాష్ట్రం	స్థాపిత విద్యుత్ సామర్థ్యం	తలసరి విద్యుత్ సామర్థ్యం
రాజస్థాన్	4511	334
పంజాబ్	5656	921
ఉత్తరప్రదేశ్	7603	176
బీహార్	3045	134
పశ్చిమ బెంగాల్	4427	197
ఒరిస్సా	3906	148

వివిధ రాష్ట్రాలలో వ్యవసాయ రంగానికి విద్యుత్ పంపిణీ తీరు

రాష్ట్రం	మొత్తం వినియోగదారులు	వినియోగదారులు	విద్యుత్ వాడకం	సబ్సిడీ
ఆంధ్రప్రదేశ్	151.50	22.82	12520	2592.00
తమిళనాడు	151.00	17.76	9021	1776.00
కర్ణాటక	129.00	12.63	7794	1564.00
కేరళ	60.26	3.67	375	332.40
మహారాష్ట్ర	128.00	21.38	7600	2084.20
మధ్యప్రదేశ్	64.00	11.29	4812	736.00
గుజరాత్	71.00	5.81	14364	1277.40

వివిధ రాష్ట్రాలలో వ్యవసాయ రంగానికి విద్యుత్ పంపిణీ తీరు

రాష్ట్రం	మొత్తం వినియోగదారులు	వినియోగదారులు	విద్యుత్ వాడకం	సబ్సిడీ
రాజస్థాన్	51.00	5.53	2709	1768.00
పంజాబ్	55.00	8.29	5818	1218.60
ఉత్తరప్రదేశ్	83.00	6.50	4047	1611.00
బీహార్	17.16	3.05	1502	250.00
పశ్చిమ బెంగాల్	32.60	0.96	1295	144.00
ఒరిస్సా	14.31	0.46	216	-

- ఏపి ట్రాన్స్‌కో 73%తో అత్యుత్తమ సంస్థగా క్రిసిల్ నివేదిక

వివిధ రాష్ట్ర విద్యుత్ బోర్డులు - క్రిసిల్ రేటింగ్స్

ర్యాంకు	రాష్ట్రం	మొత్తం
1	ఆంధ్రప్రదేశ్	73.0
2	కర్ణాటక	71.0
3	రాజస్థాన్	64.0
4	హార్యానా	63.0
5	మహారాష్ట్ర	61.5
6	ఢిల్లీ	53.5

వివిధ రాష్ట్ర విద్యుత్ బోర్డులు - క్రిసిల్ రేటింగ్స్

ర్యాంకు	రాష్ట్రం	మొత్తం
7	తమిళనాడు	47.5
8	పంజాబ్	45.0
9	ఒరిస్సా	33.0
10	జమ్మూ&కాశ్మీర్	32.5
11	మధ్యప్రదేశ్	28.5
12	కేరళ	27.5

- వ్యవసాయ పంపుసెట్లు .. 22.82 లక్షలు

  ఇతర రాష్ట్రాల కంటే ఇక్కడే ఎక్కువ.

- వ్యవసాయ రంగంలో విద్యుత్ వినియోగం .. 29.24%

  ఇతర రాష్ట్రాల కంటే ఇక్కడే ఎక్కువ.

విద్యుత్ సరఫరా పరిస్థితి :

- వోల్టేజి, సరఫరా ఎంతో మెరుగయ్యాయి.
- రోజుకు 150 నుంచి 160 మిలియన్ యూనిట్లు నిర్వహించడానికి వీలుగా ట్రాన్స్‌మిషన్, డిస్ట్రిబ్యూషన్ వ్యవస్థ పటిష్టం.
- పీక్ డిమాండ్ 7 వేల మెగా వాట్లు దాటింది.
- సిస్టమ్‌లో గరిష్ట డిమాండు 7,272 మెగవాట్లను తాకింది.

- ఈ వ్యవస్థ నిర్వహించిన విద్యుత్

  2002-03 ... 43,700 మిలియన్ యూనిట్లు

  1995-96 ... 30,918 మిలియన్ యూనిట్లు

- ఇంధన నిర్వహణ 12,782 మిలియన్ యూనిట్లు అంటే 41.34 శాతం పెరిగింది.

వ్యవసాయానికి విద్యుత్ సరఫరా :

- వ్యవసాయ రంగానికి విద్యుత్ సరఫరాకు ప్రభుత్వం అధిక ప్రాధాన్యత.
- రైతుల సంక్షేమానికే ప్రభుత్వం కట్టుబడి ఉంది.

- ఉత్పత్తి వ్యయం కంటే చాలా తక్కువగా, అధిక సబ్సిడీతో వ్యవసాయ రంగానికి విద్యుత్ సరఫరా.
- ప్రతి పెంపు సెట్టు విద్యుద్దీకరణకు సగటు వ్యయం 30 వేల రూపాయలు.
- ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని వ్యవసాయ టారిఫ్ దేశంలోనే తక్కువ.
- వ్యవసాయ పంపుసెట్లు ఇతర రాష్ట్రాల కంటే ఇక్కడే ఎక్కువ.

రోడ్లు

❖ రోడ్లు రవాణా వ్యవస్థకు వెన్నెముక లాంటివి.

❖ ఆర్థికాభివృద్ధికి తోడ్పడతాయి.

- మంచి రహదారి వ్యవస్థ ద్వారా వ్యవసాయ ఉత్పత్తుల మార్కెటింగ్ సౌకర్యాలు.
- వినియోగదారులకు నాణ్యమైన ఉత్పత్తుల లభ్యత.
- రైతులకు మంచి గిట్టుబాటు ధరలు

❖ వీటితో పాటు...

- పారిశ్రామిక అభివృద్ధి
- రాష్ట్రంలో పెట్టుబడుల పెరుగుదల
- టూరిజం, సర్వీసు రంగాల అభివృద్ధి
- ఎక్కువ ఉద్యోగాలు

ఇతర రాష్ట్రాలతో పోల్చి చూస్తే...

❖ రోడ్ల అభివృద్ధిలో ఆంధ్రప్రదేశ్ ముందంజ

- రోడ్ల పొడవులో...
- తారురోడ్లు, సిమెంటు రోడ్ల వంటి సర్ఫేస్ రోడ్ల విషయంలో,
- జాతీయ రహదారుల పొడవులోను,
- రోడ్ల నిర్వహణపై పెట్టిన ఖర్చులోను రాష్ట్రం అగ్రభాగంలో వుంది.

❖ ఆంధ్రప్రదేశ్ రోడ్లు దేశంలో కెల్లా ఉత్తమ నాణ్యత ప్రమాణాలతో ఉన్నాయి.

గణాంక వివరాలు

❖ రోడ్ల, నిర్మాణం, నిర్వహణ, వివిధ రకాల రోడ్లు, వంతెనల అభివృద్ధి విషయంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ ఇతర రాష్ట్రాలకన్నా ముందుంది.

❖ రాష్ట్రంలో మొత్తం రోడ్ల పొడవు 2,00,000 (రెండు లక్షల) కిలోమీటర్లు.

- బ్లాక్ టాప్ - 1,00,000 కి.మీ.
- మెటల్ రోడ్లు - 30,000 కి.మీ.
- ఇతర రకాల రోడ్లు - 70,000 కి.మీ.

❖ ఇవి గాక ఆర్ అండ్ బి రోడ్లు - 65,143 కి.మీ.

❖ ఇతర శాఖలవి - 1,34,857 కి.మీ.

- రోడ్ల సాంద్రత
  - వెయ్యి మంది జనాభాకు 263 కి.మీ.
  - 100 చ. కిలోమీటరుకు 73 కి.మీ.
- సంవత్సరాల వారీగా అభివృద్ధి చేసిన రోడ్ల పొడవు

- 1990-91లో	5000 కి.మీ.
- 1991-92లో	6000 కి.మీ.
- 1992-93లో	7000 కి.మీ.
- 1993-94లో	6000 కి.మీ.
- 1995-95లో	5000 కి.మీ.
- 1996-97లో	6000 కి.మీ.
- 1997-98లో	6000 కి.మీ.
- 1998-99లో	7000 కి.మీ.
- 1999-2000లో	7000 కి.మీ.
- 2000-2001లో	3000 కి.మీ.
- 2001-2002లో	6000 కి.మీ.
- 2002-2003లో	8000 కి.మీ.
- 2003-04లో (అక్టోబరు వరకు)	3000 కి.మీ.

- 1990-91 నుంచి 1995-96 మధ్య కాలంలో రోడ్ల పొడవులో 5 శాతం మాత్రమే పెరుగుదల.
  - 1995-96 నుంచి ఇప్పటివరకు రోడ్ల పొడవు కి.మీ.లో 45 శాతం పెరుగుదల.

బడ్జెట్

- 1995-96లో వార్షిక బడ్జెట్‌లో రోడ్ల విభాగానికి చేసిన కేటాయింపులు రూ.395 కోట్లు మాత్రమే.
- 2003-04 నాటికి ఈ బడ్జెట్ నాలుగింతలు పెరిగింది. రూ.1490 కోట్లు పెరిగింది.

రోడ్లు భవనాల శాఖ ఆధ్వర్యంలోని రోడ్లు

- జాతీయ రహదారులు	-	4,104 కి.మీ.
- రాష్ట్ర రోడ్లు	-	8,201 కి.మీ.
- ప్రధానమైన జిల్లా రోడ్లు	-	34,605 కి.మీ.
- గ్రామీణ రోడ్లు (ఆర్ అండ్ బి పరిధిలోనివి)	-	18,233 కి.మీ.
మొత్తం రోడ్ల పొడవు	-	65,143 కి.మీ.

- జాతీయ రహదారుల అభివృద్ధి విషయంలో గత మూడేళ్ళుగా మన రాష్ట్రానిదే ప్రథమస్థానం.
- గోల్డెన్ క్వాడ్రిలేటరల్ (స్వర్ణచతుర్భుజి) ప్రాజెక్టును, నార్త్ - సౌత్ కారిడార్‌ను విజయవంతంగా చేపట్టడం జరిగింది.
  - 5వ నెంబరు జాతీయ రహదారిపై 1026 కి.మీ. రోడ్డును ఫోర్‌లేన్ రోడ్డుగా మార్చడం - రూ.4800 కోట్లు వ్యయం.
  - ఇప్పటివరకు 659 కి.మీ. పూర్తి.

- నేషనల్ హైవే - 7పై 772 కి.మీ. మేరకు ఫోర్ లేనింగ్ - 2007 సంవత్సరానికి పూర్తి.
- హైదరాబాదు - విజయవాడ హై వేని నాలుగులైన్ల రోడ్డుగా మార్పు - 48 కి.మీ. పూర్తి.
- రాష్ట్రంలో 1994-95 నాటికి 2940 కి.మీ. జాతీయ రహదారులు ఉండగా 2002-03 నాటికి అది 4095 కి.మీ. పెరిగింది.

స్టేట్ హైవే అభివృద్ధి

- 1997లో ప్రపంచ బ్యాంకు ఆర్థిక సహాయంతో పెద్ద ఎత్తున రాష్ట్ర ప్రధాన రోడ్లను మెరుగుపరచే కార్యక్రమాన్ని చేపట్టడం జరిగింది.
- రూ.2,290 కోట్లు ఖర్చు చేస్తారు.
- 4,388 కి.మీ. రోడ్లను అభివృద్ధి చేసి పూర్తి చేయడం జరుగుతుంది.

తుపాను పీడిత ప్రాంతాలకు ప్రత్యేక పథకం

- 41 బ్రిడ్జిలు, 98 భవనాలతో సహా 775 కి.మీ. పొడవు రోడ్ల నిర్మాణం పూర్తి.
- రూ.253 కోట్ల వ్యయం.

గ్రామీణ రోడ్లు

- 1999లో మొట్టమొదటిసారిగా 18,233 కి.మీ. పొడవు గల గ్రామీణ రోడ్లు భవనాల శాఖ ఆధీనంలోకి వచ్చాయి.
- 3,482 కి.మీ. పొడవు గల రోడ్ల స్థాయిని పెంచారు.
- 153 వంతెనల నిర్మాణం పూర్తి.
- రూ.564 కోట్ల వ్యయం.
- 2148 కి.మీ. రోడ్లు, 45 బ్రిడ్జిలు ప్రస్తుతం నిర్మాణ దశలో వున్నాయి.

లెవెల్ క్రాసింగ్‌ల స్థానంలో రోడ్డు ఓవర్ బ్రిడ్జిలు - అండర్ బ్రిడ్జిలు

- 1995-96 నుంచి ఇప్పటివరకు సాధించిన ప్రగతి
- మంజూరైనవి - 53
- పూర్తయిన ఆర్ఓబి/ఆర్‌యుబిలు - 24
- నిర్మాణంలో ఉన్నవి - 35

సిఆర్ఎఫ్ పనులు

- 2001-02 సంవత్సరానికి రూ.274 కోట్ల విలువగల 61 పనులు మంజూరు.
- 51 పనుల పూర్తి
- 648 కి.మీ. అభివృద్ధి

- ఆరు వంతెనల నిర్మాణం పూర్తి
- 2003-04 సంవత్సరంలో సిఆర్ఎఫ్ పనుల కింద రూ.174 కోట్ల ఖర్చుతో 77 ప్రతిపాదనలను కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపాము.
- వీటిలో రూ.120 కోట్ల ఖర్చుతో 49 పనులు ప్రారంభం.

పనికి ఆహార పథకం కింద రోడ్లు

- చేపట్టి పూర్తి చేసిన పనుల సంఖ్య	-	3,513
- పనుల విలువ	-	రూ.126.00 కోట్లు
- క్యాష్ కంపోనెంట్ విలువ	-	రూ.73 కోట్లు
- బియ్యం మొత్తం	-	రూ.53 కోట్లు
- పూర్తి చేసిన రోడ్ల పొడవు	-	2,293 కి.మీ.
- గ్రేవెల్ బేస్ రోడ్లు	-	1,903 కి.మీ.
- మెటలింగ్ పూర్తయినవి	-	2,933 కి.మీ.
- బియ్యం మొత్తం	-	1,83,091 మెట్రిక్ టన్నులు
- **మొత్తం పనిదినాలు**	-	**2,03,92,973**

రోడ్లు - బ్రిడ్జిల నిర్మాణంలో ప్రైవేటు భాగస్వామ్యం

- రూ.227 కోట్ల విలువ గల 19 పనులను చేపట్టాం.
- 11 పనులు పూర్తి

- 6 పనులు నిర్మాణ దశలో ఉన్నాయి.

❖ అతి ప్రధానమైన నిర్మాణం రూ.110 కోట్ల వ్యయంతో గోదావరి నదిపై జి.ఎం.సి. బాలయోగి వారధి నిర్మాణం.

పారదర్శకత - జవాబుదారీతనం

❖ సిటిజన్ ఛార్టర్లు

❖ ఇ-ప్రొక్యూర్‌మెంట్

- కార్టెల్ ఫార్మేషన్ నిర్మూలించి పోటీతత్వానికి ప్రోత్సాహం.
- ఎక్కడ నుంచైనా టెండరింగ్
- ప్రాసెసింగ్ వ్యవధి తగ్గింపు
- కాంట్రాక్టర్లకు, ప్రభుత్వానికి వెసులుబాటు
- పొదుపు చర్యలకు అవకాశం

❖ టెండర్ సంస్కరణలో భాగం

- సేకరించిన పనుల సంఖ్య	-	132
- పనుల విలువ	-	రూ.277 కోట్లు
- సగటు టెండర్ ప్రీమియం	-	(-)11%
- ఆదా చేసిన మొత్తం	-	రూ.54 కోట్లు

జిఐఎస్

❖ ఆర్ అండ్ బిలో జిఐఎస్ ప్రవేశ పెట్టాము.

పొరుగు రాష్ట్రాలతో పోల్చితే రాష్ట్ర స్థితి

	ఆంధ్రప్రదేశ్	కర్ణాటక	తమిళనాడు	కేరళ
రోడ్లు (లక్షల కి.మీ)	2	1.44	2.07	1.46
తారు రోడ్లు (లక్షల కి.మీ)	1.09	0.99	1.4	0.45
జాతీయ రహదార్లు (కి.మీ)	4104	3452	3770	1435
వేగంశ్రేణి (మి.మీ/కి.మీ)	2000-3500	4200-6000	4000-5800	4000-5500
నిర్వహణ ఖర్చు (రూ./కి.మీ)	65000	40000	39000	35000

❖ నదులు, కాలువలు, రైల్వే లైన్లు, కల్వర్టులు, వంతెనలు, గ్రామాలు, అడవులు వంటి వాటితో పాటు రోడ్ నెట్‌వర్క్‌ను కూడా ఉపగ్రహ ఛాయా చిత్రాల ద్వారా డిజిటలైజ్ చేయడం జరిగింది.

❖ ఇంటర్నెట్ ద్వారా ఆన్‌లైన్ డేటా ట్రాన్స్‌ఫర్ - అప్‌డేషన్ రిపోర్టు జనరేషన్ వంటివి

❖ నిర్మాణ పనుల సమీక్ష, నిర్వహణ, ప్లానింగ్‌కు జిఐఎస్ తోడ్పడుతుంది.

❖ ఇతర రాష్ట్రాలతో పోలిస్తే...

- మన రాష్ట్రంలో కి.మీ. రోడ్డు మెయిన్‌టెనెన్స్‌కు రూ.65 వేలు ఖర్చు పెడుతుండగా
- కర్నాటకలో   రూ.40,000
- మహారాష్ట్రలో   రూ.48,000
- గుజరాత్‌లో   రూ.58,650
- కేరళలో   రూ.35,000
- తమిళనాడులో   రూ.39,000
- మధ్యప్రదేశ్‌లో   రూ.42,000   ఖర్చు పెడుతున్నారు.

❖ రోడ్ల సాంద్రత విషయంలో మన రాష్ట్రం వెయ్యి చ.మీ.కు 727 మంది కాగా

- మహారాష్ట్రలో - 1175
- మధ్యప్రదేశ్‌లో - 452
- కర్నాటకలో - 750
- గుజరాత్‌లో - 464
- కేరళలో - 3744
- ఒరిస్సాలో - 1808

విమానాశ్రయాలు

- పౌర విమానయాన రంగంతో పాటు ఎయిర్‌పోర్టుల అభివృద్ధికి అత్యధిక ప్రాధాన్యం.
- ఈ రంగం కేంద్ర జాబితాలో ఉన్నప్పటికీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిర్మాణాత్మక పాత్ర వహించి పలు అంశాలపై కీలక నిర్ణయాలు తీసుకునేలా కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని ఒప్పించగలిగింది.

  - విమాన సర్వీసులను విస్తరించేందుకు వీలుగా ఓపెన్ స్కై పాలసీ

  - హైదరాబాద్‌లో ప్రైవేటు భాగస్వామ్యంలో ప్రపంచ స్థాయి గ్రీన్‌ఫీల్డ్ ఎయిర్ పోర్టులు

  - పెట్టుబడుల పెరుగుదల

  - గత ఎనిమిదేళ్ళుగా రాష్ట్రంలో ఎయిర్‌పోర్టుల అభివృద్ధిలో అనూహ్యమైన అభివృద్ధి

సాధించిన విజయాలు

- హైదరాబాద్, తిరుపతి, విశాఖపట్నం, విజయవాడ, రాజమండ్రిలలో ఐదు ఎయిర్‌పోర్టుల అభివృద్ధి.
- హైదరాబాద్ బేగంపేట ఎయిర్ పోర్టు అంతర్జాతీయ స్థాయికి ప్రమాణాలు - 4 ఎయిరో బ్రిడ్జిలు ఏర్పాటు - బొయింగ్ - 747 వంటి పెద్ద విమానాలు దిగేందుకు వీలుగా రన్‌వేను 11,000 అడుగుల విస్తరణ.
- విశాఖపట్నం ఎయిర్‌పోర్టు అప్‌గ్రేడేషన్ రూ.200 కోట్ల ఖర్చుతో కొత్త టెర్మినల్ బిల్డింగ్, నేవిగేషనల్ సౌకర్యాలు, పొడవైన రన్‌వే వసతులు.
- రూ.8 కోట్ల ఖర్చుతో విజయవాడ ఎయిర్‌పోర్టు స్థాయిని పెంచడం జరిగింది. దక్కన్ ఎయిర్‌లైన్స్ విమాన సర్వీసులు ప్రారంభం.

- రూ.9 కోట్ల ఖర్చుతో రాజమండ్రి ఎయిర్‌పోర్టు రన్‌వే రీకార్పెటింగ్ విమానాల రాకపోకలు ప్రారంభమవుతాయి.
- విమానాశ్రయాల అభివృద్ధి వల్ల దేశ, విదేశీ ఫ్లైట్ల సంఖ్య పెరిగింది. అంతర్జాతీయ గమ్య స్థానాలకు కనెక్టివిటీ పెరిగింది.
- హైదరాబాదు నుంచి సింగపూర్, కౌలాలంపూర్, బ్యాంకాంగ్, దుబాయ్, షార్జా, కువాయిట్, జెడ్డా, రియాద్, దోహాలకు డైరెక్టు ఫ్లైట్లు.
- లండన్, యూరప్, అమెరికాలకు ఎయిరిండియా ఫ్లైట్లు.
- ఎమిరేట్స్, మలేసియన్, కతర్, సిల్క్ ఎయిర్, ఎయిరిండియా ఇండియన్ ఎయిర్‌లైన్స్ (ఇంటర్నేషనల్) వంటి అతి ప్రధానమైన ఎయిర్‌లైన్స్ విమాన సర్వీసులు ఆరంభం.

ఏవియేషన్ హబ్‌గా హైదరాబాద్

- హైదరాబాద్ విమానయాన కేంద్రంగా మారడంతో క్రమేణా విమానాల్లో ప్రయాణం చేసే పాసింజర్ల సంఖ్య కూడా పెరుగుతోంది.
- 1994-2003 మధ్యకాలంలో 1400 శాతం విదేశీ పాసింజర్లు పెరుగుదల

- స్వదేశీ పాసింజర్లు 42 శాతం
- 2001-2003 మధ్య అంతర్జాతీయ పాసెంజర్ల సంఖ్యలో 89 శాతం పెరుగుదల.

  - దేశంలో ఇది అత్యధికం.
- డొమెస్టిక్ పాసింజర్ల సంఖ్యలో 6 శాతం పెరుగుదల.
- అన్ని మెట్రో నగరాల్లో కెల్లా ఎక్కువ పెరుగుదల.

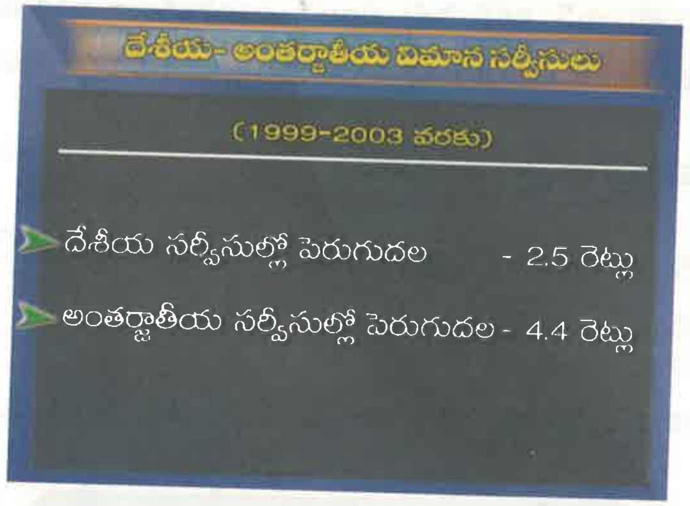

ఇంటర్నేషనల్ - డొమెస్టిక్ ఫ్లైట్లతో పెరిగిన కనెక్టివిటీ

- 1994-2003 మధ్య 2.5 రెట్లు డొమెస్టిక్ (స్వదేశంలో) ఫ్లైట్ల సంఖ్య
- పెరుగుదల 70 నుంచి 163
- 44 రెట్లు ఇంటర్నేషనల్ ఫ్లైట్లు పెరుగుదల.
- గతంలో 1 ఉండేది ఇప్పుడు 45.

హైదరాబాద్‌లో కొత్త ఇంటర్నేషనల్ ఎయిర్ పోర్టు

- అంతర్జాతీయ ప్రమాణాలతో మొట్టమొదటి గ్రీన్‌ఫీల్డ్ ఎయిర్‌పోర్టు - ప్రైవేటు భాగస్వామ్యంలో అభివృద్ధి.
- అత్యంత నిడివిగల రన్‌వే, 100 శాతం ఎయిరో బ్రిడ్జి కనెక్టివిటీ
- 5000 ఎకరాల విస్తీర్ణం
- దేశంలో మొదటిసారిగా ఎయిర్‌పోర్టు పరిసర ప్రాంతాల సమన్వయ అభివృద్ధి.
- రోడ్డు, రైలు లింకుతో ఎయిర్ పోర్టుకు మల్టిమోడల్ కనెక్టివిటీ, ఇది కూడా దేశంలోనే మొదటిది 2006లో ప్రారంభం.

ఓడరేవులు

- వెయ్యి కి.మీ. పొడవున తీర ప్రాంతం
- కార్గో, ట్రాన్స్‌షిప్‌మెంట్‌కు అనువైన ప్రాంతం
- పూర్తిగా వినియోగించుకుంటే రాష్ట్రం "లాజిస్టిక్ హబ్"గా మారడం తథ్యం.
- పోర్టుల ద్వారా వ్యవసాయ, పారిశ్రామిక ఎగుమతుల పెరుగుదల, రెవిన్యూ ఆదాయం.
- కాకినాడ, కృష్ణ పట్నం, గంగవరంలో మూడు పోర్టుల అభివృద్ధి, ప్రైవేటు రంగం భాగస్వామ్యంలో
- గత ఎనిమిదేళ్ళలో ఓడరేవుల అభివృద్ధిలో రాష్ట్రం ముందంజ
- అతి పెద్ద పోర్టుగా విశాఖపట్నం ఓడరేవు
- 1.8 రెట్లు పెరిగిన కెపాసిటీ
- మైనర్ పోర్టు కెపాసిటీ రాష్ట్రాల్లో ఆంధ్రప్రదేశ్ రెండవ అతి పెద్ద రాష్ట్రం.
- గత ఎనిమిదేళ్ళలో పోర్టుల సామర్థ్యం 4 రెట్లు పెరుగుదల.
- 1994-95 వరకు మైనర్ పోర్టుల అభివృద్ధి అంతగా జరగలేదు.
- 1995లో సరకు రవాణా సామర్థ్యం 20 లక్షల టన్నులు మాత్రమే.
- ఇప్పుడు 4 రెట్లకు పైగా పెరిగి 95 లక్షల టన్నుల వరకు రవాణా చేస్తున్నాం.

- విశాఖపట్నం మేజర్ పోర్టు గత మూడేళ్ళుగా దేశంలోని అన్ని మేజర్ పోర్టుల్లో ప్రథమ స్థానంలో నిలుస్తున్నది.
- మైనర్ పోర్టుల అభివృద్ధికి 2020 విజన్‌లో డాక్యుమెంట్‌లో పెద్దపీట వేయడం జరిగింది.
- కార్గో హాండ్లింగ్‌లో మైనర్ పోర్టుల స్థానంలో రెండవ స్థానం.
- గంగవరం, క్రిష్ణపట్నం పోర్టుల నుంచి 2007 కల్లా సరకు రవాణా చేయడానికి రూ.3000 కోట్ల పెట్టుబడులతో పథకాలు సిద్ధం.
- విశాఖ పోర్టులో 14.67 శాతం కార్గో హ్యాండ్లింగ్.

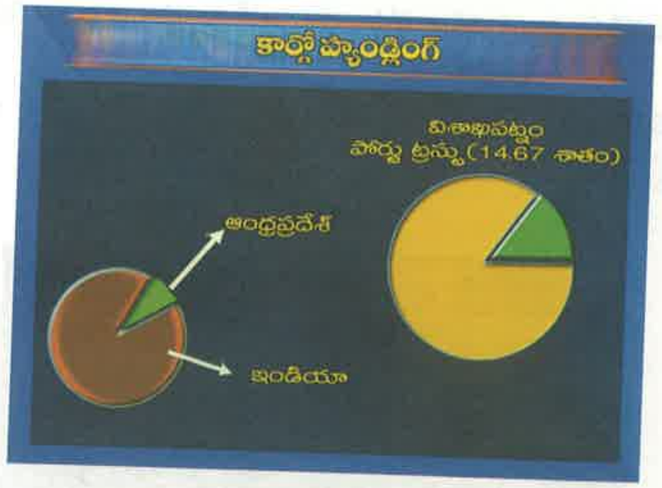

గంగవరం పోర్టు

- మల్టిపర్పస్ డీప్ వాటర్ పోర్టుగా అభివృద్ధి
- మొదటిదశలో 2000 కోట్లు పెట్టుబడులు
- 2,50,000 డిడబ్ల్యుటి పెద్ద ఓడల రాకపోకలకు అనువుగా అభివృద్ధి
- తూర్పుతీర ప్రాంతంలో అతి లోతైన పోర్టు
- 2007 నాటికి 25 మిలియన్ టన్నుల కార్గో హ్యాండ్లింగ్

గంగవరం గన్నవరం - కాకినాడ పోర్టులతో ఉత్తరాంధ్ర, పరిసర ప్రాంతాలు అభివృద్ధి

- అగ్రి ఎక్స్‌పోర్టు జోన్ ద్వారా వ్యవసాయ ఎగుమతులు
- స్పెషల్ ఎకనమిక్ జోన్, ఫార్మాసిటీ ద్వారా పారిశ్రామిక రంగంలో పోటీ

❖ కృష్ణపట్నం ఓడరేవు ద్వారా దక్షిణ కోస్తా, రాయలసీమ ప్రాంతాలు అభివృద్ధి.

❖ స్వర్ణ చతుర్భుజి (గోల్డెన్ క్యాడ్రిలేటరల్) పథకం ద్వారా దేశంలోనే అన్ని ప్రాంతాలకు రోడ్డు లింకు

హైటెక్స్- ప్రపంచస్థాయి ఎగ్జిబిషన్ సెంటర్

- హైటెక్స్ సంస్థకు భూమి లీజ్ సౌకర్యం 100 ఎకరాలు
- అభివృద్ధి వ్యయం రూ॥ 42 కోట్లు
- జర్మన్ మోడల్‌లో ఎగ్జిబిషన్ సెంటర్ ఏర్పాటు
- వాణిజ్య కార్యక్రమాల ప్రారంభం 2003 నుంచి
- దేశీయ, అంతర్జాతీయ ఎగ్జిబిషన్‌లో ఇప్పటికే పేరు ప్రఖ్యాతలు

విశాఖలో ఫార్మాసిటీ

- మౌలిక సదుపాయాల కల్పనతో 2120 ఎకరాల విస్తీర్ణంలో ఏర్పాటుకు రూపకల్పన
- వ్యర్థ పదార్థాల విడుదలకు కామన్ ప్లాంట్
- మెరైన్ అవుట్‌ఫాల్
- రోడ్డు సౌకర్యం
- వ్యర్థ పదార్థాల విడుదలకు పూర్తి రక్షణ కవచం గల వ్యవస్థ ఏర్పాటు
- సమర్థ విద్యుత్ సరఫరా వ్యవస్థ
- ఎ.పి.ఐ.ఐ.సి.కి చెందిన జె.వి., రాంకీ ద్వారా మౌలిక సదుపాయాల కల్పన
- ప్రభుత్వ వ్యయం రూ॥ 23 కోట్లు

విశాఖలో ప్రత్యేక ఆర్థిక జోన్

- జోన్ ఏర్పాటుకు ప్రభుత్వ ఆమోదం
- 2002లో జోన్ ఏర్పాటుకు సంబంధించి విధాన ప్రకటన విడుదల
- భూ సేకరణ పనులు ప్రారంభం
- నిర్మాణ కాంట్రాక్టర్లకు మౌలిక సదుపాయాల కల్పనకు ప్రభుత్వ పరంగా సహకారం

భూ సేకరణ	రూ॥ 105.00 కోట్లు
ఆన్‌సైట్ సపోర్ట్	రూ॥ 344.10 కోట్లు
ఆఫ్‌సైట్ సపోర్ట్	రూ॥ 328.70 కోట్లు
మొత్తం	రూ॥ 777.80 కోట్లు

హైటెక్స్ - ప్రపంచ స్థాయి ఎగ్జిబిషన్ సెంటర్

- హైటెక్స్ ఎగ్జిబిషన్‌కు 100 ఎకరాలు స్థలం లీజు
- 42 కోట్ల వ్యయంతో అభివృద్ధి
- జర్మన్ మోడల్‌లో ఎగ్జిబిషన్ సెంటర్ రూపకల్పన.
- 2003 నుంచి వాణిజ్య పరమైన కార్యక్రమాలు
- దేశ విదేశాల ఎగ్జిబిటర్లలో హైటెక్స్ ఇప్పటికే పాపులర్ అయింది.

విశాఖలో ఫార్మాసిటీ

❖ అంతర్జాతీయ ప్రమాణాలతో ఔషదాల తయారీ పరిశ్రమ (ఫార్మస్యూటికల్స్) కోసం నెలకొల్పుతున్న మొట్టమొదటి "ఫార్మాసిటీ"

- అనేక మౌలిక వసతులు
- కామన్ ఎంప్లుయెంట్ ట్రీట్‌మెంట్ ప్లాంట్
- వేస్ట్ మేనేజ్‌మెంట్ సిస్టమ్
- విద్యుత్, నీటి సరఫరా, మంచిరోడ్లు
- రాంకీ ఇన్‌ఫ్రాస్ట్రక్చర్ లిమిటెడ్, ఎపిఐఐసి మధ్య జాయింట్ వెంచర్
- కన్సెషన్ అగ్రిమెంట్ సంతకాలు వచ్చే ఏడాది జనవరి 9న
- మొదటిదశ నిర్మాణ - డిసెంబర్ 2004 నాటికి పనులు పూర్తి

స్పెషల్ ఎకనమిక్ జోన్

❖ విశాఖ జిల్లాలో స్పెషల్ ఎకనమిక్ జోన్ (ఎస్ఇజడ్) ఏర్పాటుకు ప్రభుత్వ ఆమోదం.

❖ 2002లో ఎస్ఇజడ్ విధానం.

❖ ఆఫ్‌సైట్, ఆన్‌సైట్ ఇన్‌ఫ్రాస్ట్రక్చర్‌కు 777.80 కోట్లు

- స్థల సేకరణ	-	రూ.105.00 కోట్లు
- అన్‌సైట్ సపోర్ట్	-	రూ.344.10 కోట్లు
- ఆఫ్‌సైట్ సపోర్ట్	-	రూ.328.70 కోట్లు
మొత్తం	-	రూ.777.80 కోట్లు

ఎపిఎస్ఆర్‌టిసి

- ఆర్టీసి బస్సు డిపోల సంఖ్య 1995-96 నాటికి 194 ఉండగా అక్టోబరు 2003 నాటికి 212కు పెరిగింది. 9.28 శాతం పెరుగుదల ఉంది. అదే విధంగా...
- బస్ స్టేషన్లు - 437 నుంచి 756 (73 శాతం పెరుగుదల)
- బస్ షెల్టర్లు - 1363 నుంచి 1878 (37.78 శాతం పెరుగుదల)
- బస్సుల సంఖ్య - 16,248 నుంచి 18,892 (16.27 శాతం పెరుగుదల)
- జారీ చేసిన బస్ పాసులు- 30,40,507 నుంచి 56,09,737 (84.50 శాతం పెరుగుదల)
- 12 సంవత్సరాల లోపు బాలలకు - పదవతరగతి విద్యార్థినులకు ఉచిత బస్‌పాస్‌లు.
  - 3,56,459 నుంచి 7,30,048 (104.81 శాతం పెరుగుదల)
- సగటున రోజుకు బస్‌ల రాకపోకలు

  (లక్షల కిలోమీటర్లలో) - 48.39 నుంచి 60.72 (25.48 శాతం పెరుగుదల)
- గ్రామాలకు బస్ సౌకర్యం
  - 23,014 నుంచి 24,336 (5.74 శాతం పెరుగుదల)

ఆర్టీసీ సాధించిన విజయాలు (1995-96 నుంచి 2003-04 వరకు)

- కొత్త బస్సులు
  - 13,975 కొత్త బస్సులు - కొత్త రూట్లలో కొన్ని - పాత బస్సుల స్థానంలో మరికొన్ని.
  - వీటిలో 4195 ఎక్స్‌ప్రెస్/లగ్జరీ/హైటెక్/ఎసి/వోల్వో/వీరా బస్సులు కొత్త రూట్లలో లేదా పాత బస్‌ల స్థానంలో ప్రవేశపెట్టారు.

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఆర్టీసీ

సంఖ్య	1995-96	2003-04 అక్టోబరు 2003 వరకు	వృద్ధి శాతం
బస్ డిపోలు	194	212	9.28
బస్ స్టేషన్లు	437	756	73.00
బస్ షెల్టర్లు	1363	1878	37.78
బస్‌ల సంఖ్య	16248	18892	16.27
మొత్తం బస్‌పాస్‌ల జారీ	3040507	5609737	84.50
10వ తరగతి వరకు ఉచిత బస్‌పాస్‌లు - 12 సం.ల లోపు మరియు విద్యార్థినులు	356459	730048	104.81
దినసరి సగటు రాకపోకలు -కి.మీ (లక్షలు)	48.39	60.72	25.48
బస్‌లు నడిపే గ్రామాల సంఖ్య	23014	24336	5.74

- రైతుల సేవలో ఆర్టీసీ (1995-2004)
- 526 రైతుబజార్ బస్‌లు
- ఉపాధి
  - 35,678 ఉద్యోగాలు
  - 5399 మహిళలు

రైళ్లు

- 1995-2003 మధ్యకాలంలో రాష్ట్రంలో కొత్తగా ప్రవేశపెట్టిన రైళ్ళు - 122
- కొన్ని ముఖ్యమైన రైళ్ళు
  - విశాఖపట్నం - నిజాముద్దీన్ స్వర్ణ జయంతి ఎక్స్‌ప్రెస్
  - సికింద్రాబాద్ - నిజాముద్దీన్ రాజధాని ఎక్స్‌ప్రెస్
  - చెన్నయ్ - విశాఖపట్నం వీక్లీ ఎక్స్‌ప్రెస్
  - తిరుపతి - కాకినాడ ఎక్స్‌ప్రెస్
  - విజయవాడ - చెన్నయ్ - జనశతాబ్ది ఎక్స్‌ప్రెస్
  - సికింద్రాబాద్ - సిర్పూర్ కాగజ్‌నగర్ తెలంగాణా ఎక్స్‌ప్రెస్
  - సికింద్రాబాద్ - విజయవాడ శాతవాహన ఎక్స్‌ప్రెస్
  - విశాఖపట్నం - విజయవాడ జన్మభూమి ఎక్స్‌ప్రెస్
  - సికింద్రాబాద్ - గౌహతి ఎక్స్‌ప్రెస్.